

11. Трикоз С. В. Дитина з порушеннями інтелектуального розвитку / С. В. Трикоз, Г. О. Блеч. – Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. – 40 с. – (Інклюзивне навчання).

References

1. Pasichnyk V, Melnyk V, Levkiv V, Kovtsyn V. Effectiveness of integral-developmental balls use in complex development of physical and mental abilities of senior preschool age children. Journal of Physical Education and Sport. 2015; 15 (4): 775 – 780.
2. Pasichnyk V, Pityn M, Melnyk V, Semeryak Z, Karatnyk I. Characteristics of the psychomotor system in preschool children with mental disabilities. Journal of Physical Education and Sport 2018; 47: 349–355.
3. Pasichnyk V., Pityn M., Melnyk V., Karatnyk I., Hakman A., Galan Y. Prerequisites for the physical development of preschool children for the realization of the tasks of physical education Physical Activity Review. 2018; 6: 117–126.
4. Pityn M., Pasichnyk V., Galan Y., Melnyk V, Semeryak Z. Morbidity Patterns of Preschool-age Children. Iranian Journal of Public Health, 2018; 8/29: 1433–1434.
5. Pavlova Iu. And Fedechko O. (2017) "Means of physical education in early childhood development programs Sportyvna nauka Ukraine", Vol. 3, no. 79. pp. 26–33.
6. Panhelova, N. YE. (2014), "Theoretical and methodological principles of forming a harmoniously developed personality of a child of preschool age in the process of physical education", Thesis abstract for Doct. Sc. (Physical Education and Sport), 24.00.02, Kyiv, Ukraine.
7. Pasichnyk V. M., Pityn M. P. and Voloshyn O. O. (2017) "Structure of the morbidity of children of preschool age (for example, Lviv and Lviv oblast)", Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova, Vol. 5, no. 86. pp. 245–249.
8. Pasichnyk V. M., Zhoba V. L. and Pasichnyk V. R. (2018) "Analysis of mental and socio-emotional development of children of preschool age with special needs", Naukovy chasopys nats. ped. un-tu imeni M. P. Drahomanova, Vol. 3, no. 94. pp. 77–81.
9. Protsenko O. V. (2011) "Development of abilities and talents in preschoolers ", Kyiv : Shk. svit, 128 p.
10. S.YE. Kulachkivs'ka, S.O. Ladyvir and T.O. Pirozhenko (2004) "Mental development of a child - a preschooler": Navch. posib. Kyiv: Svitych, 74 p.
11. Trykoz S. V. and Blech H. O. (2018) "A child with intellectual disabilities", Kharkiv: Vyd-vo Ranok, 40 p.

*Пилипенко В.М., Настояща У.В., Педорич А.В., Дробот Д.С.
Академія Державної пенітенціарної служби*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТСЬКО-СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ СПОРТИВНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті висвітлено теоретичні аспекти військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді засобами спортивно-ігрової діяльності. Із цією метою проаналізовано зміст, форми і методи військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді у процесі спортивно-ігрової діяльності. Розкрито значення занять спортивно-ігрової діяльності у контексті військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді. Встановлено, що уміле застосування у вищих навчальних закладах спортивно-ігрової діяльності спрямованої на формування моральних, вольових та фізичних якостей особистості сприяє підвищенню в курсантів фізичної підготовленості, вихованню патріотизму, цілеспрямованості, дисциплінованості, здоровому способу життя та інших важливих особистісних якостей.

Ключові слова: теоретичні аспекти, військово-патріотичне виховання, захист Вітчизни, військова служба, курсантсько-студентська молодь, спортивно-ігрова діяльність.

Пилипенко В.Н., Настоящая У.В., Педорич А.В., Дробот Д.С. Теоретические аспекты военно-патриотического воспитания курсантско-студентской молодежи средствами спортивно-игровой деятельности. В статье освещены теоретические аспекты военно-патриотического воспитания курсантско-студентской молодежи средствами спортивно-игровой деятельности. С этой целью проанализировано содержание, формы и методы военно-патриотического воспитания курсантско-студентской молодежи в процессе спортивно-игровой деятельности. Раскрыто значение занятий спортивно-игровой деятельности в контексте военно-патриотического воспитания курсантско-студентской молодежи. Установлено, что умелое применение в высших учебных заведениях спортивно-игровой деятельности, направленной на формирование нравственных, волевых и физических качеств личности способствует повышению у курсантов физической подготовленности, воспитанию патриотизма, целеустремленности, дисциплинированности, здоровому образу жизни и других важных личностных качеств.

Ключевые слова: теоретические аспекты, военно-патриотическое воспитание, защиту Отечества, военная служба, курсантско-студентская молодежь, спортивно-игровая деятельность.

Pylypenko V., Nastoiashcha U., Pedorych A., Drobot D. Theoretical aspects of military-patriotic education of cadets-students' youth by means of sports-gaming activities. In the article the theoretical aspects of military-patriotic

education of cadets-students' youth are described by means of sports-game activity. With this purpose, the content, forms and methods of military-patriotic education of the cadets-students' youth in the process of sports-game activity are analyzed. The significance of sports and gaming activities in the context of military-patriotic education of cadets and students is revealed. It has been established that the skilful use in sports and games of higher educational establishments aimed at forming the moral, volitional and physical qualities of an individual contributes to enhancement of physical preparedness, education of patriotism, purposefulness, discipline, healthy lifestyle and other important personal qualities in cadets.

It should be emphasized that in connection with the development of an independent Ukraine and Armed Forces of Ukraine on the basis of new principles, there was an urgent need to popularize and develop the system of military patriotic education for students and young people as a whole. Modern challenges require the search for new approaches to content and tasks of military-patriotic education in Ukraine. Therefore, on our deep conviction, in the process of military-patriotic education of young people by means of sports-game orientation, it is necessary to promote the formation of love for the Fatherland, its people, its history; respect for the Constitution and laws of Ukraine; responsibility for their actions and the desire for proper defense of the country; the formation of the necessary knowledge on military affairs and a positive attitude to the future military service in the Armed Forces of Ukraine and the education of constant readiness to protect the Motherland.

Key words: theoretical aspects, military patriotic education, defense of the Motherland, military service, cadets-students' youth, sports-game activity.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку українського суспільства, зокрема реформування всієї освітньої сфери, смислово-ціннісним пріоритетом виступає військово-патріотичне виховання, забезпечення фізичної підготовленості та здоров'я української нації, що актуалізує потребу підвищення ефективності військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді в освітньому процесі.

Також слід наголосити, що в умовах становлення вищої освіти низка законодавчих, програмно-нормативних актів покликані сприяти ефективному реформуванню системи вищої освіти на принципах автономії вищих навчальних закладів, з метою розвитку країни, самореалізації студентської молоді, забезпечення потреб українського суспільства тощо. Це пов'язано з тим, що система військово-патріотичного виховання студентської молоді безпосередньо зв'язана з обороноздатністю держави, культурним та духовним розвитком суспільства [3]. Слід зазначити, що військово-патріотичне виховання курсантсько-студентської молоді виступає як особлива, історично обумовлена форма практичної діяльності, яка містить ідеологічні, навчально-методичні, організаційно-педагогічні складові, покликані задовольнити потребу суспільства у військово-патріотичному вихованні підростаючого покоління, майбутніх захисників Вітчизни.

Тому є потреба в пошуках й удосконаленню змісту, форм і методів військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді, що зумовлена поступовим зниженням у них інтересу до військово-патріотичного виховання, захисту Вітчизни, спортивної діяльності, що веде до неповноцінного розвитку й формування курсантів та студентів як особистостей, майбутніх захисників Батьківщини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення науково-педагогічної літератури свідчить, що останніми роками здійснено ряд досліджень, присвячених окремим аспектам військово-патріотичного виховання студентської та учнівської молоді засобами спортивно-ігрової діяльності. Це, насамперед, дослідження основ військово-патріотичного та патріотичного виховання (О. Остапенко, М. Тимчик та інші), оборонно-масова і військово-патріотична робота серед молоді (Г. Кузьменко, В. Смоліков, Е. Ілюшина), впровадження спортивно-ігрової діяльності у військово-патріотичному вихованні (М. Зубалій, М. Тимчик), формування в молоді морально-політичної готовності до захисту Батьківщини (П. Казенко), організація спортивних занять з учнівською та студентською молоддю (Е. Єрьоменко), проведення змагальної діяльності серед студентів та курсантів (В. Пилипенко) та ін.

Мета дослідження – розкрити теоретичні аспекти військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді засобами спортивно-ігрової діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Доцільність дослідження проблеми військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді вищих навчальних закладів у процесі спортивно-масової роботи визначається орієнтацією педагогічної теорії і практики на розробку сучасних методик, педагогічних умов, що сприяють підвищенню ефективності виховного процесу в ВНЗ.

Ми погоджуємося з українськими вченими, що у зв'язку з розбудовою незалежної Української держави і її Збройних Сил за новими принципами, викладеними у відповідних Законах, виникла нагальна потреба в розробці нової системи військово-патріотичного виховання молоді [6]. Так, у Концепції допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді його завданнями є: формування почуття патріотизму, любові до свого народу, його історії, культурних та історичних цінностей; виховання громадянських почуттів і свідомості, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи; формування здібностей до аналізу зовнішньої та внутрішньополітичної обстановки, вміння на цій основі самостійно адекватно оцінювати події й підтримувати належну обороноздатність країни; формування прагнення до оволодіння військовими знаннями, досягнення відповідного рівня фізичної підготовки; підвищення престижу військової служби, військової професійної орієнтації молоді, формування й розвиток мотивації, спрямованої на виховання патріотичних почуттів, підготовку до захисту Української держави й служби у Збройних Силах України тощо [7].

Вважаємо, що необхідність дослідження проблеми військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді також зумовлена: зниженням інтересу студентів до організації військово-патріотичних заходів у зв'язку з дією

сильніших факторів (захоплення гаджетами, комп'ютерними іграми); відсутністю пропаганди оборонно-масової та спортивної роботи у вищих навчальних закладах; недостатньою кількістю наукових розробок з військово-патріотичного виховання тощо.

Аналіз практики дає можливість зрозуміти, що ефективним у процесі військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді є застосовувалися військово-спортивних ігор [8]. Це пояснюється тим, що вони дієвою формою активізації рухової діяльності студентів, впливають на всебічну підготовку їх до військової служби та захисту Вітчизни. Також слід наголосити, що систематичне застосування військово-спортивних ігор у роботі з курсантсько-студентською молоддю сприяє психологічній та фізичній підготовці, формуванню в них патріотичних переконань тощо [10].

Вивчення наукової літератури (І. Боберський, М. Зубалій, Г. Кожин, М. Козленко, О. Остапенко, О. Суховерська, О. Федосенко та ін.) показує, що елементи військово-спортивних ігор виникли ще в первісному суспільстві у формі прямого відображення діяльності людини і явищ навколишнього світу. Вони були одним із способів наочного демонстрування певних ігрових та оборонних дій, а також засобом підготовки молоді до полювання, праці та майбутніх військових походів. За свідченнями учених у той період елементи військово-спортивних ігор часто включалися до програм різних свят і обрядів, а молодь, на основі спостережень дій дорослих гравців – повторювала побачене й поступово оволодівала необхідною технікою [2].

Цінними для нашого наукового пошуку мають погляди В. Сухомлинського щодо військових ігор, адже педагог зазначав, що учасники проявляють активність не заради похвали, а з внутрішньої потреби бути сильним, мужнім, витривалим і благородним. Долаючи труднощі й перешкоди у процесі військових ігор юнаки потребують великого напруження духовних і фізичних сил "Ніде так не розкривається моральна суть особистості, ніде так людина не заявляє голосно перед товаришами про своє душевне єство, як у військовій грі" [9, с. 559], – відмічав український педагог. "Ніде з такою виразністю не переживаються почуття честі, як в умовах боротьби за перемогу колективу, а військова гра завжди є самою такою боротьбою" [9, с. 559].

Ми погоджуємося із М. Зубалієм, що зміст військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді має спрямовуватися на формування в них компетентностей: *соціальних* (здатність до співпраці в процесі військово-спортивних ігор, розв'язання життєвих проблем, взаєморозуміння та взаємодопомоги, соціальної активності, формування фізичних якостей, основ здорового способу життя), *мотиваційних* (формування громадських і особистісних уявлень про престижність військово-патріотичної діяльності, високого рівня здоров'я та фізичної підготовленості, здатність до навчання, прояв творчості у застосуванні рухових дій у різних за складністю природних умовах, активності під час проведення військово-спортивних ігор) та *функціональних* (здатність до оперування знаннями про закономірності військово-патріотичного виховання, знаннями з історії України, фізичного виховання, розвиток морально-вольових і фізичних якостей, рухових здібностей, військово-прикладних умінь і відповідно до вікових особливостей студентів, засвоєння термінологічних та методичних компетентностей), які віддзеркалюють ієрархію вимог до військово-патріотичного та фізичного виховання студентів у процесі спортивно-ігрової діяльності, що поступово розширюється і вдосконалюється тощо [3; 7].

Ми вважаємо, що військово-патріотичне виховання курсантсько-студентської молоді у ВНЗ має бути спрямованим на формування в них мотивів, потреб і бажань підвищення військово-прикладних умінь і навичок та фізичної підготовленості під час занять спортивно-ігровою діяльністю, спортивних секціях тощо. Такий підхід, як свідчить практика, сприяє формуванню в студентів позитивної мотивації до військово-патріотичного виховання, проведення військово-спортивних ігор; підвищенню рухової активності та фізичної підготовленості тощо.

Під час розробки навчально-методичного забезпечення експериментальної роботи з військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді у процесі ігрової діяльності, ми звернути увагу на вивчення їхнього функціонального стану, а саме: необхідно, щоб знати, який обсяг денного та тижневого навантаження призводить до систематичного накопичення в студентів фізичної втоми, яка негативно впливає на загальний стан, фізичний розвиток та рухову підготовленість. Це дозволило нам правильно вирішувати питання відновлення їхньої розумової та фізичної працездатності, вдосконалення фізичного розвитку та підвищення рухової активності тощо.

Переваги спортивно-ігрової діяльності у процесі військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді полягають в можливості здійснювати пошукову роботу спрямовану на вирішення поставлених завдань, проявляти творчий і пізнавальний характер, що дає можливість студентам реалізувати свої бажання, інтереси та можливості. Під час ігор студенти зустрічаються з труднощами, які слід самостійно вирішити, при цьому проявляти колективні здібності; набувають необхідних практичних умінь і навичок; проявляють моральні, вольові й фізичні якості здобуваючи суспільний досвід, що допомагає у майбутньому використовувати у повсякденному житті. Ми згодні із відомими педагогами [1; 2; 4; 5; 6; 8; 10], що така практика ефективна, адже розмови про почесний військовий обов'язок, патріотизм, дружбу, взаємодопомогу, повагу один за одного, повага до національних символів, сприяють досягненню мети, а перенесені в спортивно-ігрову ситуацію дають значно більший виховний ефект тощо.

Висновки. Таким чином, вивчення теорії і практики з військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді свідчить, що уміле застосування у вищих навчальних закладах спортивно-ігрової діяльності спрямованої на формування моральних, вольових та фізичних якостей особистості сприяє підвищенню в курсантів фізичної підготовленості, вихованню патріотизму, цілеспрямованості, дисциплінованості, здоровому способу та інших важливих особистісних якостей.

Слід наголосити, що у зв'язку з розбудовою незалежної Української держави та її Збройних Сил за новими принципами, виникла нагальна потреба в популяризації й розробці системи військово-патріотичного виховання курсантів-студентів та молоді у цілому. Сучасні виклики вимагають шукати нові підходи щодо змісту і завдань військово-патріотичного виховання в Україні. Тому, на глибоке наше переконання, у процесі військово-патріотичного виховання молоді засобами спортивно-ігрової спрямованості необхідно сприяти формуванню любові до Вітчизни, свого народу, його історії; поваги до Конституції і законів України; відповідальності за свої вчинки та прагнення до належної обороноздатності країни; формуванню необхідних знань щодо військових справ та позитивного ставлення до майбутньої військової служби в Збройних Силах України й виховання постійної готовності до захисту Батьківщини.

Перспективи подальшого дослідження. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Перспективним може бути вивчення: особливостей військово-патріотичного виховання курсантсько-студентської молоді у процесі занять різною фізкультурно-масовою роботою; педагогічних умов, сучасного змісту, форм і методів військово-патріотичного виховання учнівської молоді; підходів щодо формування в молоді відповідального ставлення до майбутньої військової служби в Збройних Силах України тощо.

Література

1. Бублик Л.А. Военно-патриотическое воспитание молодежи / Л.А. Бублик, Н.И. Иванов. – М. : 1966. – Знание. – С. 5.
2. Військово-патріотичне виховання учнів у позакласній роботі: посіб. / уклад. М. Д. Зубалій, В. В. Івашковський, О. І. Остапенко, М. В. Тимчик, Б. Б. Шаповалов; З. М., Діхтяренко, І. П. Білоцерківець, – К. : ПАЛИВОДА А. В.. 2016. – 225 с.
3. Зубалій М. Д. Методи військово-патріотичного виховання старшокласників засобами хортингу / М. Д. Зубалій, М. В. Тимчик // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць. – Інститут проблем виховання НАПН України. – Київ, 2017. – Вип. 21. – Кн.1. – С. 238–249 (0,5).
4. Івашковський В. В. Військово-патріотичне учнівської молоді як засіб формування суб'єкта громадянського суспільства / В. В. Івашковський // Проблеми освіти: науковий збірник Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОНмолодьспорту України. – К., 2012. – Вип. 72. – С. 124–132.
5. Коцевич С.С. Основы военно-патриотического воспитания / С.С. Коцевич. – Минск : Народная асвета, 1983. – С. 28–29.
6. Остапенко О. Військово-патріотичне виховання старшокласників у контексті положень «Нової Української школи» / О. Остапенко, М. Тимчик // Методист. – 2018. – № 5. – С. 48–51.
7. Остапенко О.І. Концепція військово-патріотичного виховання в системі освіти України / О.І. Остапенко, М.Д. Зубалій // Вища школа. – 2015. – № 4-5. – С. 118–126.
8. Пилипенко В.М. Теоретичні аспекти фізичного виховання курсантсько-студентської молоді засобами футболу / В. М. Пилипенко, М. В. Тимчик // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури: фізична культура і спорт»: зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – Випуск 4 (98) 18. – С. 124–126.
9. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в п'яти томах / В. О. Сухомлинський. – К.: Рад. школа, 1976. – Т. 1. – 654 с.
10. Тимчик М.В. Форми і методи патріотичного виховання старших підлітків у процесі спортивно-ігрової діяльності / М.В. Тимчик // Обрії. Науково-педагогічний журнал. – 2013. – №2(37). – С. 48–51.

References

1. Bublyk L.A. (1966). *Voенno-patryoticheskoe vospytanye molodëzhy* / L. A. Bublyk, N. Y. Ivanov. – М. : Znanye. – S. 5.
2. Viiskovo-patriotichne vykhovannia uchniv u pozaklasnii roboti : posib. / uklad. M. D. Zubalii, V. V. Ivashkovskiy, O. I. Ostapenko, M. V. Tymchuk, B. B. Shapovalov; Z. M. Dikhtiarenko, I. P. Bilotserkivets, – K. : PALYVODA A. V. 2016. – 225 s.
3. Zubalii M.D. (2017). *Metody viiskovo-patriotichnoho vykhovannia starshoklasnykiv zasobamy khortynhu* / M. D. Zubalii, M. V. Tymchuk // *Teoretyko-metodychni problemy vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi: zb. nauk. prats.* – Instytut problem vykhovannia NAPN Ukrainy. – Kyiv, Vyp. 21. – Kn.1. – S. 238–249.
4. Ivashkovskiy V.V. (2012). *Viiskovo-patriotichne uchnivskoi molodi yak zasib formuvannia sub'iekta hromadianskoho suspilstva* / V. V. Ivashkovskiy // *Problemy osvity: naukovyi zbirnyk Instytutu innovatsiinykh tekhnolohii i zmistu osvity MONmolodsporu Ukrainy.* – K., Vyp. 72. – S. 124–132.
5. Kotsevych S.S. (1983). *Osnovy voенno-patryoticheskoho vospytanyia* / S. S. Kotsevych. – Mynsk : Narodnaia asveta, S. 28–29.
6. Ostapenko O. (2018). *Viiskovo-patriotichne vykhovannia starshoklasnykiv u konteksti polozhen «Novoi Ukrainskoi shkoly»* / O. Ostapenko, M. Tymchuk // *Metodyst.* – № 5. – S. 48–51.
7. Ostapenko O.I. (2015). *Kontseptsiia viiskovo-patriotichnoho vykhovannia v systemi osvity Ukrainy* / O. I. Ostapenko, M. D. Zubalii // *Vyshcha shkola.* – №. 4-5. – S. 118–126.
8. Pylypenko V.M. (2018). *Teoretychni aspekty fizychnoho vykhovannia kursantsko-studentskoi molodi zasobamy*

futbolu / V. M. Pylypenko, M. V. Tymchyk // Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii № 15. «Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury: fizychna kultura i sport»: zb. naukovykh prats / Za red. O. V. Tymoshenka. – K. : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, – Vypusk 4 (98) 18. – S. 124–126.

9. Sukhomlynskyi V. O. (1976). Vybrani tvory v piaty tomakh / V. O. Sukhomlynskyi. – K. : Rad. Shkola. – T. 1. – 654 s.

10. Tymchyk M.V. (2013). Formy i metody patriotychnoho vykhovannia starshykh pidlitkiv u protsesi sportyvno-ihrovoi diialnosti / M.V. Tymchyk // Obrii. Naukovo-pedahohichni zhurnal. – №2(37). – S. 48–51.

Пронтенко К. В.

доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту, Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова

Безпальий С. М.

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, професор кафедри вогневої підготовки, Національна академія внутрішніх справ

Быкова Г. В.

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри фізичної підготовки, Національна академія внутрішніх справ

Мазур І. М.

професор кафедри вогневої підготовки, Національна академія внутрішніх справ

Федченко О. С.

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри вогневої підготовки, Національна академія внутрішніх справ

Штома В. Д.

викладач кафедри вогневої підготовки, Національна академія внутрішніх справ

ДИНАМІКА ВАГО-ЗРОСТОВИХ ПОКАЗНИКІВ КУРСАНТІВ У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ ГИРЬОВИМ СПОРТОМ

У статті досліджено ефективність занять гирьовим спортом щодо покращання ваго-зростових показників у курсантів вищих військових навчальних закладів у процесі навчання. У дослідженні взяли участь курсанти 1–5-х курсів ($n=474$), які займалися за чинною системою фізичної підготовки (група А, $n=416$), та курсантів, які у процесі навчання займалися у секції з гирьового спорту (група Б, $n=58$). Встановлено, що маса тіла та індекс маси тіла у курсантів, які займалися гирьовим спортом, на старших курсах є достовірно нижчими ($p<0,05$), ніж у курсантів, які займалися за чинною системою фізичної підготовки. Показники довжини тіла у курсантів обох груп достовірно не змінилися за період навчання ($p>0,05$). На 5-му курсі у групі А виявлено на 40 % більше курсантів, які мають зайву вагу, порівняно із курсантами групи Б.

Ключові слова: ваго-зростові показники, маса тіла, фізичний розвиток, курсант, гирьовий спорт.

Пронтенко К. В., Безпальий С. Н., Быкова А. В., Мазур І. Н., Федченко А. С., Штома В. Д. Динамика весо-ростовых показателей курсантов в процессе занятий гиревым спортом. В статье исследована эффективность занятий гиревым спортом по улучшению весо-ростовых показателей у курсантов высших военных учебных заведений в процессе обучения. В исследовании приняли участие курсанты 1-5-х курсов ($n=474$), которые занимались по действующей системе физической подготовки (группа А, $n=416$), и курсантов, которые в процессе обучения занимались в секции по гиревому спорту (группа Б, $n=58$). Установлено, что масса тела и индекс массы тела у курсантов, которые занимались гиревым спортом, на старших курсах является достоверно ниже ($p<0,05$), чем у курсантов, которые занимались по действующей системе физической подготовки. Показатели длины тела у курсантов обеих групп достоверно не изменились за период обучения ($p>0,05$). На 5-м курсе в группе А выявлено на 40% больше курсантов, имеющих лишний вес, по сравнению с курсантами группы Б.

Ключевые слова: весо-ростовые показатели, масса тела, физическое развитие, курсант, гиревой спорт.

Prontenko Kostiantyn, Bezpaliy Sergii, Bykova Ganna, Mazur Igor, Fedchenko Oleksii, Shtoma Vadim. Dynamics of weight and height indices of cadets in the process of kettlebell lifting classes. The effectiveness of kettlebell lifting classes in improving of weight and height indices of cadets in higher military educational institution during the study period was examined in the article. The study was attended by cadets from 1st to 5th grades ($n=474$), who were engaged in the current system of physical training (group А, $n = 416$), and also of those cadets who during usual studying process were involved in the kettlebell lifting section (group В, $n=58$). Physical development was investigated on the basis of height, body weight, body mass index and the ratio of the number of cadets in each group that were overweight.

The aim of the article is to investigate the influence of kettlebell lifting classes on physical development of cadets during the study period, using weight and height indices. Research methods: theoretical analysis and generalization of scientific and methodical literature, pedagogical supervision, medical and biological methods, methods of mathematical statistics.